

Medlem af Inatsisartut
Jens NapātōK', Naleraq

Svar på § 37-spørgsmål nr. 146-2025 vedr. ESANI_og_affaldshåndtering

Brevdato: 10-09-2025
Sagsnr.:
Akt-id: 25707664

Kære Jens NapātōK'

Du har i henhold til § 37, stk 1 i Forretningsorden for Inatsisartut stillet spørgsmål til Naalakkersuisut vedr. 146: 2025_ESANI_og_affaldshåndtering_- JNAPP_Apequteqaat/Spørgsmål.

Postboks 1614
3900 Nuuk
Tlf.: (+299) 34 50 00
Fax: (+299) 34 54 10
E-mail: pan@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

De stillede spørgsmål berører flere forskellige ressortområder. Nogle af spørgsmålene hører under Departementet for Finanser, mens andre falder inden for Departementet for Miljøs ansvarsområde. Derudover er der indhentet bidrag fra Esani A/S, da flere af spørgsmålene vedrører både selskabets egne forhold og drift samt at håndtering af affald er en kommunal opgave. Spørgsmålene er henvist til min besvarelse.

1. Kan Naalakkersuisut redegøre for, hvordan de to nye affaldsforbrændingsanlæg i Nuuk og Sisimiut konkret forventes at løse den nuværende affaldsproblematik i kystbyer og bygder, hvor affald stadig i mange tilfælde deponeres eller brændes under uhensigtsmæssige forhold?

Svar:

Det er kommunerne der er den primære myndighed med ansvaret for håndtering og bortskaffelse af affald. Kommunerne har ansvaret for affaldshåndtering med indsamling og bortskaffelse af affald. Det indebærer blandt andet driften af de kommunale anlæg til at modtage og behandle affald mm. ESANI A/S er et fælleskommunalt affaldsselskab der hjælper kommunerne med at håndtere det forbrændingsegnet affald.

Det er således kommunernes ansvar og tage hånd om de konkrete udfordringer der er i de enkelte bosteder.

Naalakkersuisut har ansvaret for at sikre det nødvendige lovgrundlag samt følge op på videreudviklingen af affaldsområdet i samarbejde med kommunerne. Kommunerne har således i en lang årrække fået støtte fra Miljøfonden til udviklingen af det kommunale affaldsområde.

ESANI A/S har oplyst følgende om anlæggets kapacitet:

ESANI har oplyst at de har kapacitet til at håndtere alt det affald der produceres i Grønland.

Dette understøtter de nationale målsætninger i Affaldshandlingsplan 2020–2031, som fastlægger rammerne for en fælles forbrændingsløsning og afskaffelse af deponi til fordel for moderne, centraliseret forbrænding med miljømæssige krav (f.eks. overholdelse af EU's emissionsstandarder fra 2024).

2. Hvilke konkrete initiativer og investeringer har Naalakkersuisut eller Esani A/S planlagt for at sikre, at affald fra byer og bygder uden for Nuuk og Sisimiut rent faktisk kan transporteres og behandles på de nye anlæg – herunder logistik, skibskapacitet og mellemoplag?

Svar:

Ansaret for affaldshåndtering ligger som nævnt hos kommunerne. Miljøfonden har i mange år været med til at støtte kommunernes udvikling og forbedring af affaldsområdet. Dette forventes også at fortsætte i årene fremover. Et eksempel er f.eks. det ekstraordinære initiativ Affald 2024-2025, hvor der via Miljøfonden er reserveret op til 15 mio. kr. over en toårig periode. Midlerne fra miljøfonden er en støtte til kommunerne, så alle er klar til at affaldet skal transporteres. Der er således reserveret op til 3. mio. kr. til hver kommune i perioden 2024-2025.

Departementet for Natur og Miljø indhentet svar fra ESANI A/S, som har oplyst følgende:

“Sortering og pakning af affald er en kommunal opgave. Miljøfonden har siden 2019 støttet kommunerne med tilskud til initiativer og udstyr, der sikrer forsvarlig pakning af affaldet. Esani har ansvaret for transporten fra alle byer og bygder i ejerkommunerne, hvilket sker via aftaler med private transportører og i enkelte tilfælde Royal Arctic Line.”

3. Er Naalakkersuisut enige i, at det er problematisk at midlertidigt dispensere fra soliditetskravet i Inatsisartutloven, så Esani A/S kan optage yderligere lån – uden samtidig at præsentere en samlet plan for, hvordan selskabets økonomi bliver sund og bæredygtig på længere sigt?

Svar:

Departementet for Natur og Miljø har indhentet svar fra Departementet for Finanser og Skatter, som har oplyst følgende:

“Naalakkersuisut har den 11. juli 2025 godkendt aftalegrundlaget for låneoptagelsen på 500 mio. kr. i KommuneKredit til Esani A/S med udgangspunkt i de fastlagte forudsætninger, der danner grundlaget for ansøgningen og den tilhørende vurdering af låneoptaget.”

Det fremgår heraf, at lånet alene må ydes, når Esani A/S kan dokumentere, at selskabet har truffet beslutning om at justere sine priser med 14,3% over for ejerkommunerne samt ved håndtering af øvrigt affald fra og med 2026.

I aftalegrundlaget fremgår det, at investeringsprojektet i sin oprindelige form ikke opfylder kravene til rentabilitet. Der er derfor meddelt en betinget godkendelse af lånoptagelsen, på den betingelse at Esani A/S gennemfører den besluttede prisjustering, som skal sikre, at projektet kan hvile på et økonomisk bæredygtigt grundlag, selvom der på tidspunktet for godkendelsen ikke forelå en fuldt udarbejdet langsigtet plan for selskabets samlede økonomi.

Det bemærkes i den forbindelse, at Esani A/S allerede den 2. november 2023 ansøgte om midlertidig fritagelse fra det i Inatsisartutloven fastsatte soliditetskrav på 25 %. Ansøgningen resulterede i tekstanmærkning nr. 2 til konto 20.01.01 på Finansloven, hvorefter Naalakkersuisut blev bemyndiget til at meddele fritagelse med mulighed for vilkår om genopfyldning. På denne baggrund har Finansdepartementet meddelt en midlertidig fritagelse til selskabet.

Ejerne (kommunerne) har siden fritagelsen indskudt yderligere 30 mio. kr., således at den samlede kapitaltilførsel udgør 122 mio. kr., og soliditeten pr. 31. december 2024 udgjorde 19,4 %. Der er i dialog mellem selskabet og departementet enighed om, at både egenkapital og ansvarlig lånekapital indgår i soliditetsberegningen.

Naalakkersuisut er derfor opmærksom på, at dispensationen fra soliditetskravet har været en nødvendig forudsætning for lånoptagelsen, men understreger samtidig, at der er knyttet klare betingelser til godkendelsen, der skal sikre en gradvis konsolidering og et mere bæredygtigt økonomisk grundlag for Esani A/S.”

4. Hvordan vil Naalakkersuisut sikre, at affaldstaksterne ikke ender med at stige for borgerne – særligt i yderdistrikterne – som følge af øgede lån og drift af centrale anlæg?

Svar:

De enkelte kommuner kan selv fastsætte størrelsen af affaldsgebyrer, da det er en mulighed, der kan bidrage til at dække udgifterne til affaldshåndtering. Naalakkersuisut kan ikke fastsætte de enkelte affaldsgebyrer, da det er kommunernes ansvar.

Det er den enkelte kommune der fastsætter størrelsen på de forskellige affaldsgebyrer. Gebyrerne skal være med til at dække kommunernes omkostninger til håndteringen af affald. Der er således ikke Naalakkersuisut der fastsætter de enkelte gebyrstørrelser.

Udgangspunktet for finansiering af affaldsområdet er forureneren betalerprincippet. Finansiering via gebyrer lever op til forureneren betalerprincippet og er dermed også mest retfærdig i forhold til, hvor meget de enkelte affaldsproducenter forurener. Det er samtidig et gennemskueligt system for den enkelte bruger.

Departementet for Natur og Miljø har indhentet svar fra ESANI A/S, som har oplyst følgende i forhold til hvad medlemskommunerne skal betale for at aflevere forbrændingseget affald til ESANI:

“Esani arbejder ud fra et solidaritetsprincip: det koster det samme i affaldsavgift pr. enhed affald (inklusive transport) at bortskaffe affald, uanset om det stammer fra en by eller en bygd. Affald fra Nuuk og Sisimiut pålægges dog en afgift, der er 10–20 % højere end for de øvrige byer og bygder. Dette afspejler de ekstra omkostninger, som de øvrige byer og bygder har til pakning af affald.”

5. Vil Naalakkersuisut sikre, at Inatsisartut bliver inddraget i fastsættelsen af de krav, der stilles til Esani A/S i forbindelse med den midlertidige dispensation fra soliditetskravet – herunder krav om økonomisk genopretning, gennemsigtighed og rapportering?

Svar:

Departementet for Natur og Miljø har indhentet svar fra Departementet for Finanser og Skatter, som har oplyst følgende:

”Naalakkersuisut er opmærksom på betydningen af gennemsigtighed og forsvarlig økonomisk forvaltning, særligt i sager hvor der meddeles midlertidig dispensation fra gældende lovkrav, herunder soliditetskravet i Inatsisartutlov nr. 23 af 2018. Det er samtidig vigtigt at understrege, at fastsættelsen af betingelser i konkrete sager om låneoptagelse i henhold til lovgivningen er en administrativ beføjelse, som udøves inden for rammerne af gældende regler og budgetlovgivning.

I den konkrete sag er godkendelsen til låneoptagelsen i KommuneKredit meddelt på baggrund af en række fastlagte forudsætninger. Herunder er der stillet krav om, at selskabet skal indfri økonomiske forudsætninger, som ligger til grund for projektets vurderede bæredygtighed.

Naalakkersuisut vil, i det omfang det er relevant, orientere Inatsisartut om væsentlige forudsætninger og vurderinger i forbindelse med tilsvarende sager men bemærker, at der ikke lovgivningsmæssigt er krav om særskilt inddragelse af Inatsisartut ved fastsættelsen af administrative vilkår for enkeltstående låneoptagelser.”

Esani supplerer, at: selskabet har udarbejdet en forretningsplan med budgetter, som dokumenterer hvordan og hvornår soliditetskravet opfyldes. Esani afrapporterer løbende til sine ejere, og der udarbejdes årligt et revideret regnskab, som offentliggøres.”

6. Hvordan vil Naalakkersuisut sikre, at de byer og bygder, der ikke er medlem i Esani, får service og mulighed for at komme af med deres affald?

Svar: Avannaata Kommunia har valgt, at de ikke vil være en del af det kommunale affaldsselskab ESANI A/S. Ansvar for affaldshåndtering ligger som nævnt hos kommunerne og det er således Avannaata Kommunia ansvar at sikre en tidsvarende affaldshåndtering i kommunen.

Naalakkersuisut anbefaler den fælleskommunale affaldsløsning for forbrændingseget affald. Som det fremgår nedsående har Avannaata Kommunia mulighed for at aflevere forbrændingseget affald til ESANI A/S.

Departementet for Natur og Miljø har indhentet svar fra ESANI A/S, som har oplyst følgende:

“Avannaata Kommunia fravalgte ejerskab af Esani i 2020. Efterfølgende har de øvrige Kommuner overtaget de økonomiske forpligtigelser som medfølger med ejerskabet. Der er indgået en samarbejdsaftale mellem Avannaata Kommunia og Esani, som sikrer at Avannaata Kommunia til enhver tid kan aflevere pakket brandbart affald til Esani's forbrændingsanlæg til den gældende affaldstakst for eksterne kunder. Affaldstaksten fastsættes af Esani's bestyrelse.”

7. Kan Naalakkersuisut bekræfte, at der ikke er nogen konsekvenser ved at overtræde Stockholmkonventionen, da der ikke er noget opsyn med det?

Svar:

Naalakkersuisut kan ikke bekræfte, at der ikke er konsekvenser ved overtrædelse af Stockholmkonventionen. Grønland er en del af konventionen gennem rigsfællesskabet, og Naalakkersuisut er forpligtet til at sikre, at Grønland lever op til de internationale aftaler, der er tiltrådt.

Departementet for Miljø fører tilsyn med, at gældende miljølovgivning og de internationale forpligtelser, herunder Stockholmkonventionen, overholdes. Overtrædelser kan medføre krav om påbud, sanktioner og på længere sigt indskærpelser fra de internationale organer, der overvåger konventionens implementering.

Det er derfor en prioritet for Naalakkersuisut at sikre, at affaldsforbrændingsanlæg og anden affaldshåndtering sker i overensstemmelse med de krav, der følger af både national lovgivning og internationale forpligtelser.

8. Kan Naalakkersuisut bekræfte, at Avannaata Kommunia kan etablere forbrændingsanlæg, der ikke overholder Stockholmkonventionen, da der hverken er tilsyn eller konsekvenser ved overtrædelse?

Svar på spørgsmål 7 og 8:

Miljøområdet er reguleret via Inatsisartutlov om beskyttelse af miljøet og de tilhørende bekendtgørelser. De enkelte sanktionsbestemmelser fremgår i Miljøloven og i bekendtgørelserne.

Affaldsforbrændingsanlæg skal miljøgodkendes i henhold til Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 11 af 20. august 2004 om miljøgodkendelse af særligt

forurenende virksomheder m.v. Naalakkersuisut har miljøgodkendt de to nye affaldsforbrændingsanlæg i Sisimiut og Nuuk. Det er Naalakkersuisut/departementet for Natur og Miljø der har tilsynspligt med de særligt forurenende virksomheder, herunder affaldsforbrændingsanlæg.

Vælger Avannaata Kommunia at investere i nye forbrændingsanlæg eller forsætte med forbrændingsanlægget i Ilulissat, så skal det miljøgodkendes i henhold til bekendtgørelse om miljøgodkendelse af særligt forurenende virksomheder m.v. Avannaata Kommunia's anlæggene skal overholde de samme miljøvilkår som de to nye anlæg i Sisimiut og Nuuk.

Overholder Avannaata Kommunia forbrændingsanlægs ikke vilkårene i miljøgodkendelse er det en overtrædelse af Miljøloven/bekendtgørelsen, sanktionsbestemmelserne fremgår af Miljøloven og bekendtgørelsen.

Med venlig hilsen

Bentiaaraq Ottosen